

JUSTÍCIA EN DEUTE

Alternatives i reptes per una
economia global justa
2026

Ostatges del mercat financer global

L'endeutament global i la financerització condicionen la vida de les persones i els territoris d'arreu del món

Berta
Camprubí
Pàmies

Els governs del món globalitzat no fan polítiques públiques ni financen els seus pressupostos únicament amb el que recapten amb els impostos, sinó també amb el que els presten grans corporacions, bancs i fons d'inversió. La conseqüència és que l'orientació i la qualitat dels serveis públics (educació, salut, habitatge...) depenen en bona part de les condicions que posen aquests grans agents econòmics a l'hora de negociar els terminis i els interessos per retornar els préstecs. “Som ostatges dels mercats financers. Els estats han de fer polítiques públiques que no espantin els mercats, perquè, si no, deixen d'invertir”, assegura la investigadora de l'Eurodad Iolanda Fresnillo. “Aquesta és la nostra vulnerabilitat més gran”, afegeix.

Això, a més, succeeix en el marc d'un model econòmic que, segons les expertes entrevistades

en aquest reportatge, perpetua una lògica colonial entre països enriquits o desenvolupats i països empobrits o en vies de desenvolupament, però també entre el centre i la perifèria dins de cada país, amb un clar impacte diferenciat en les poblacions racialitzades, les dones i les classes socials amb menys recursos. Per Fresnillo, la financerització és la característica estrella del model econòmic i polític vigent. “Si fins ara tot era susceptible de ser mercantilitzat (és a dir, venut o comprat), incloses l'educació i la salut, ara hem d'entendre que tot és susceptible de ser convertit en una inversió, en un actiu”, explica aquesta experta en finances del desenvolupament, economia feminista i endeutament.

Si abans les classes empobrides o treballadores depenien del que decidissin les elits dels seus territoris, “ara tenim fons d'inversió, un concepte molt eteri, que són instruments

Manifestació contra el projecte de reforma de les pensions a l'Estat francès, l'any 2020 / JEANNE MENJOLET

**El fons
BlackRock
administra
més diners que
el PIB de tots
els països del
món menys els
EUA i la Xina**

d'inversió col·lectiva amb un gran nombre d'inversors individuals. Funcionen segons l'únic criteri del rendiment econòmic, i als inversors els és igual si el servei d'aquests fons és de bona qualitat, vulnera drets humans o contamina. Si és rendible, hi inverteixen", assegura Fresnillo. Per fer-nos una idea de la dimensió del fenomen, el fons d'inversió més gran del món és l'estatunidenc BlackRock, que, segons la BBC, administra més diners que la suma del producte interior brut de tots els països del món menys els Estats Units i la Xina. Blackrock, com JPMorgan Chase o Goldman Sachs, per esmentar alguns dels fons amb més volum inversor –i protagonistes de la crisi financera

Manifestació contra les retallades en els serveis públics, l'any 2021 a Barcelona / RAMON SERRA (FOTOMOVIMIENTO)

Estats com Zimbàbue, Malawi o el Sudan destinen més diners a pagar el deute que a polítiques socials

de 2008–, inverteixen també en valors de deute públic emesos per governs. “Igual que s’especula en habitatge, s’especula amb deute públic”, explica Fresnillo. Segons el diari econòmic *Expansión*, Blackrock va invertir 20.000 milions d’euros en el deute públic espanyol l’any 2025.

“L’AUSTERITAT, DECISIÓ POLÍTICA”

Els països del món mai no havien estat tan endeutats com ara a causa de les nombroses crisis i dels efectes del capitalisme agressiu de les darreres dècades. Segons la Conferència de les Nacions Unides sobre Comerç i Desenvolupament (UNCTAD), el deute públic global de l’any 2024 va ser de 88 bilions d’euros, i molts països es veuen obligats a invertir més per retornar aquest endeutament que per finançar polítiques socials. És el cas d’estats com Zimbàbue, Malawi, el Sudan o la República Democràtica del Congo.

En termes pràctics, els efectes d’aquesta realitat es tradueixen en austeritat (retallades en la despesa pública), precarització dels serveis públics i incertesa de cara al futur. Durant la dècada de 2010 la responsabilitat d’aquesta austeritat s’assignava a *la Troika* (malnom amb què es coneixia el triumvirat format per la Comissió Europea, el Banc Central Europeu i el Fons Monetari Internacional). Però, de manera més invisible, també s’ha estat aplicant durant els últims anys per fer front al deute ocasionat per la pandèmia de la covid i revela, segons diverses expertes i diversos informes, una persecució del sector públic. L’estudi *The Public Versus Austerity* (2021), de l’organització ActionAid, avisava en les

conclusions d’“una mentalitat profundament arrelada que és irracionalment contrària al sector públic [...] que implica mesures que soscaven el respecte dels drets humans, la consecució dels Objectius de Desenvolupament Sostenible, i bloquegen l’acció climàtica”.

“L’austeritat és una decisió política”, assegura Nicola Scherer, investigadora de l’Observatori del Deute en la Globalització (ODG). “Per pagar el deute, podem recaptar més diners a través d’impostos, per exemple, sense abaixar despeses públiques, i fins i tot podríem no pagar un deute i alliberar així recursos”, afegeix aquesta experta en justícia financera. Una investigació de la Xarxa Europea d’Observatoris de Transnacionals (ENCO) revela que entre el 2020 i el 2022 el Govern espanyol va destinar 112.683 milions d’euros del pressupost a mesures d’emergència anticrisi, el 47% dels quals es van destinar a ajuts per a empreses i només el 7% a mesures excepcionals per als sectors de la salut, l’educació i el transport públic.

DEUTORES GLOBAIS I LOCALS

En aquest sentit, Iolanda Fresnillo assegura que “parar els

Una acció
de la PAH
i l’Aliança
Contra la
Pobresa
Energètica
en una seu
de Fenosa a
Barcelona /
VICTOR SERRI

peus als interessos privats és una qüestió de voluntat política”. Segons aquesta sociòloga especialitzada en política pública i endeutament, és necessària una correlació de forces molt gran per combatre la connivència dels governs del nord global amb el poder empresarial i financer, i per això és important que es construeixin aliances entre països endeutats. “Confio més en la coordinació i les accions conjuntes entre països del sud que en la possibilitat que el nord global faci algun canvi”, apunta. El mateix podem aplicar a les relacions internes desiguals entre sector privat i població més vulnerable a Catalunya.

Un exemple clar el van protagonitzar la Plataforma d’Afectats per la Hipoteca i l’Aliança Contra la Pobresa Energètica fa quinze anys. Víctimes de la bombolla immobiliària i del cost dels subministraments energètics es van aliar per evitar que les desnonessin o els tallessin la llum, el gas o l’aigua. I d’aquesta aliança en va sorgir una legislació que va suposar un canvi estructural: la Llei 24/2015 estatal, que ha aturat milers de desnonaments i talls de subministrament, ha cancel·lat deutes i fins i tot ha estat el preludi perquè grans energètiques com Endesa assumeixin part del deute acumulat per les famílies afectades.

Georgine Kengne, economista

“Defensar el territori de l’extractivisme no va només de descolonitzar, també de despatriarcalitzar”

Text: **Berta Camprubí**
Pàmies

Fotografia: **Crisàlide**
(Cooperacció)

Georgine Kengne és economista i fa d’advocada i coordinadora de la campanya “Dret a dir no”, impulsada per WoMin, una aliança panafricana i ecofeminista que acompanya dones i comunitats afectades pel model extractivista en diversos països del continent. Amb ritme reposat, ens parla des del Camerun del rol de les dones en les seves comunitats, de sosteniment de la vida, de líders anticolonials, de contaminació de l’aigua i d’esperança.

Treballes en països com el Camerun, la Costa d’Ivori, Guinea Conakry o Burkina Faso. Com afecten les polítiques econòmiques i financeres globals a la vida quotidiana de les comunitats d’aquests llocs?

És important tenir en compte que tant la pandèmia de la covid com la sobtada extracció intensiva dels anomenats minerals crítics per ser usats en la transició verda, i la guerra entre Rússia i Ucraïna, estan empobrint la nostra gent. El preu de les mercaderies bàsiques (com l’aigua, l’oli o els altres aliments) ha pujat molt. Les finances globals, el deute públic o els problemes causats pel canvi climàtic tenen impactes directes en la vida quotidiana de les comunitats: des d’inundacions fins al desplaçament forçat de persones per motiu de la instal·lació de multinacionals extractivistes.

D’un dia per l’altre es passa a ser una persona refugiada. L’economia global està forçant les comunitats a l’empobriment.

Quina és la relació de les dones amb la terra, en aquest context d’extractivisme?

Les dones són les que treballen més l’agricultura. Quan se’ls pren la terra, se’ls pren la seva manera de protegir el que anomenem “els comuns”: el bosc i les seves plantes medicinals, l’aigua... Cal tenir en compte que el títol de propietat el solen tenir els homes, i, si bé el desplaçament forçat es dona generalment sense cap compensació, de vegades sí que n’hi ha, però no és l’entrega d’un tros de terra equivalent a la que t’han pres: és una compensació econòmica, i aquests diners normalment no són

ben gastats ni arriben per comprar un altre terreny. Per altra banda, les corporacions extractivistes donen feina als homes però no a les dones. El sistema capitalista explota la vida de les dones i les empeny cap als marges.

Els discursos anticolonials de líders com el president de Burkina Faso, Ibrahim Traoré, són només inspiradors o també tenen efectes en els territoris?

Quan els caps colonials van arribar, ja sabien on eren els recursos naturals a Àfrica. Des d'aquells temps Àfrica ha estat proveïnt de matèries primeres (or, cobalt, etc.) el mercat internacional i sobretot l'Occident. Després, tot i la independència política, han continuat extraient recursos. A Àfrica no tenim el control dels nostres recursos: el tenen els països occidentals. L'imperialisme segueix actiu. Clarament, necessitem alternatives i només podem construir-les parlant de revolució, fent discursos sobre la nostra conveniència de tenir el livelihood: el control de les matèries primeres de la terra i del sosteniment de la vida.

Què feu des de WoMin per combatre aquestes lògiques?

La realitat és que l'Occident exporta només extractivisme, i aquí no arriba res per protegir les comunitats i els territoris. El consentiment de les comunitats no és només dir "sí" o "no" a una mina: és tenir el control dels nostres governs. Nosaltres caminem amb les comunitats i territoris per ajudar a entendre que defensar-se de l'extractivisme no va només de descolonitzar: també va de despatriarcalitzar. El "dret a dir no" que defensem té a veure amb la violació de territoris i també de cossos. Necessitem un canvi radical. El que fem és, per una banda, acompanyar el procés de conscienciació i informació de les comunitats víctimes de projectes extractivistes i, per l'altra, connectar lluites. Expliquem què hi

“Les dones som qui patim més l'explotació de les terres. No en som propietàries, però sí les que la cultivem”

ha darrere de les empreses mineres que arriben als seus territoris, quant de temps s'hi estaran, quines matèries extreuen, quins riscos i perills hi ha en l'explotació... Hi fem incidència i organitzem campanyes. La clau està en els objectius polítics que ens fixem, que impliquen apuntar a les agències financeres dels projectes. Molts cops ens trobem amb corporacions del Canadà, de la Xina o de Sud-àfrica, i sovint són conglomerats de diferents països que tenen les seves oficines als nostres territoris.

Com enfoqueu l'ecofeminisme des d'una mirada panafricanista?

Panafricanisme és una imatge de pobles unint-se, sense persones individuals. És el "nosaltres" caminant juntes. I juntes diem "sí" a la manera de viure de les comunitats i diem "no" a la manera patriarcal amb què el sistema capitalista s'installa als nostres territoris. I el vinculem amb l'ecofeminisme, que ens

parla de la naturalesa, les terres que s'estan explotant. Sabem que les dones som les que ho patim més, i busquem que les seves veus siguin escoltades. Si bé no som les propietàries de la terra, sí que som les que hi fem créixer cultius. Ser desplaçades del nostre territori té un impacte molt fort en les nostres vides. És impossible parlar de feminisme si no parlem del nostre clima, del que respirem i vivim cada dia. I és impossible abordar els impactes de l'imperialisme i el capitalisme en el nostre entorn sense parlar d'ecofeminisme i panafricanisme. Definitivament, tots dos responen a les nostres necessitats.

Sentiu que els sistemes de justícia financera tenen un impacte?

Quan parlem de justícia i de lleis, jo me'n vaig a allò més bàsic: la Declaració Universal dels Drets Humans, proclamada el 1948. Però aquí no s'aplica aquesta declaració. Totes les constitucions dels països on treballem (Guinea Conakry, el Senegal, el Congo, Burkina Faso) reconeixen els drets de les anomenades minories ètniques, però quan arriba una corporació minera no se li exigeix que obtingui el consentiment lliure i informat de les comunitats on s'installa. Necessitem una revolució forta, situar la justícia i l'equitat com les coses més bàsiques per trencar la distància entre rics i pobres.

Tens esperança que això pugui passar?

Tinc esperança, i tant. Si vius en contextos en què hi ha injustícia i no fas res, vol dir que ets còmplice de la injustícia. Abans parlàvem de presidents. En realitat la majoria de líders d'Àfrica són imposats per les antigues colònies; no parlen l'idioma que parla la gent, literalment. Els moviments de base, les lideresses locals o les religioses, donen suport a la nostra lluita, busquen que les coses avancin bé per a tothom. El que volem és tenir el nostre destí a les nostres mans.

Sobiranes, lluites i victòries compartides

LLUITAR PER LA SOBIRANIA ENERGÈTICA A GUATEMALA

Nancy Mariela Velásquez Pérez, membre de Luz de Todos

Vint anys de resistència popular, deu assassinats i seixanta casos de criminalització de dirigents són part del camí de Luz de Todos, un projecte de generació integral d'energia renovable que té el suport de les finances ètiques. La nostra finalitat és protegir la dignitat humana defensant el territori i aplicant el dret consuetudinari. La clau ha estat organitzar-nos i aliar-nos amb propostes semblants: ja som 17 iniciatives energètiques que impulsem la propietat col·lectiva i la participació justa.

AVENÇ PER SUPERAR L'ESCLAVISME LABORAL A BANGLADESH

Kalpona Akter, líder sindical i portaveu de la Campanya Roba Neta

Després de dos anys de lluita per la justícia, el passat mes d'octubre 48.000 treballadores van ser alliberades de l'amenaça de presó a Bangladesh. Després de l'anunci el 2023 d'un nou salari mínim, molt per sota de les demandes sindicals, les protestes van ser reprimides amb una violència i una repressió sense precedents. Ara s'ha demostrat que la lluita de les treballadores i la pressió a les marques per part de les consumidores funciona.

EL COMERÇ JUST AMB LES AGRICULTORES DE SÃO TOMÉ

Albertina, membre de la cooperativa CECAQ-11

Vaig entrar a la cooperativa CECAQ-11 el 1986 i em dedico a seleccionar cacao sec. Jo no tenia res i, des que vaig començar a vendre cacao a la cooperativa, he progressat molt. Aquesta cooperativa ens proporciona materials i subministraments per a la feina, com ara botes i impermeables; en cas de malaltia, ens dona diners per a medicaments i, quan mor un familiar, diners per al seu funeral. Ara podem treballar al camp i vendre cacao dignament, sense malvendre'l a qualsevol.

UN MECANISME INDEPENDENT CONTRA LA IMPUNITAT DE LES MULTINACIONALS

Júlia Martí, membre de l'Observatori del Deute en la Globalització i del Grup d'Empresa i Drets Humans de Lafede - Justícia Global

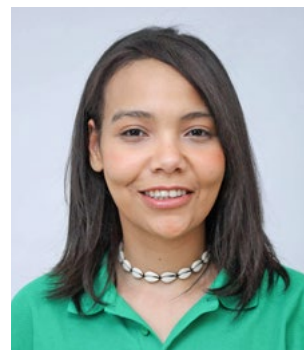
A vegades, treballar per la justícia global és com empènyer la roca de Sísif. Alertem dels impactes d'un macroprojecte, acollim defensores de drets humans o conscienciem sobre el decreixement, però les nostres eines són dèbils davant les grans corporacions. Ara tenim una petita esperança amb el Centre d'Empresa i Drets Humans: si s'aprova la creació d'aquest organisme públic, ens ajudarà a investigar les empreses que operen a Catalunya per les seves vulneracions de drets comeses a l'exterior.

DONES, COOPERATIVISME I TURISME SOLIDARI AL MARROC

Naoual Abali, presidenta de la cooperativa Kayen Maamen

Vaig fundar la cooperativa per crear oportunitats i donar valor als coneixements locals. Sota el guiatge de HetE, hem pogut abraçar els principis de l'economia social i solidària, hem reforçat la nostra governança i el nostre impacte territorial. Treballem en xarxa amb dones d'entorns rurals, joves guies i cooperatives, i els oferim formacions per desenvolupar un turisme solidari que enforteixi l'autonomia econòmica de les dones i dinamitzi els nostres territoris.

NO A LA BANCA ARMADA PER PALESTINA LLIURE

Comitè de Solidaritat amb Palestina de la UB

La Fundació del comitè ens hem guiat per bases antiimperialistes. Palestina no serà lliure mentre la banca armada i els monopolis dominin el món, mentre els estats imperialistes competeixin per repartir-se'l i mentre el dret internacional sigui una màscara per als seus crims. Amb el capitalisme, això seguirà a l'ordre del dia. L'única justícia econòmica que reconeixem és el seu enderrocament, i, des d'aquesta línia d'acció, lluitem contra el grup Santander a la universitat.

Finançament transformador contra la banca extractivista

El sistema bancari privat té un paper determinant en la vulneració de drets humans, laborals i culturals arreu del món

**Berta
Camprubí
Pàmies**

El genocidi a Gaza és un clar exemple de com el sistema bancari del nord global finança les empreses que produeixen armes per massacrar el poble palestí. En aquest cas podem parlar d'una banca armada. Però també podem parlar de la banca fòssil o de la banca de l'especulació alimentària.

L'any 1982, quan aquest sistema financer que endeutava Àfrica va mostrar els seus efectes devastadors, Thomas Sankara, president de Burkina Faso, va afirmar: “Si no paguem el deute, els creditors no es moriran. D'això n'estem segurs. En canvi, si el paguem, som nosaltres els que morirem”. El líder revolucionari va proposar a la Unió Africana formar un club de deutores per deixar de pagar conjuntament. L'any següent, Sankara va morir assassinat en un cop d'estat.

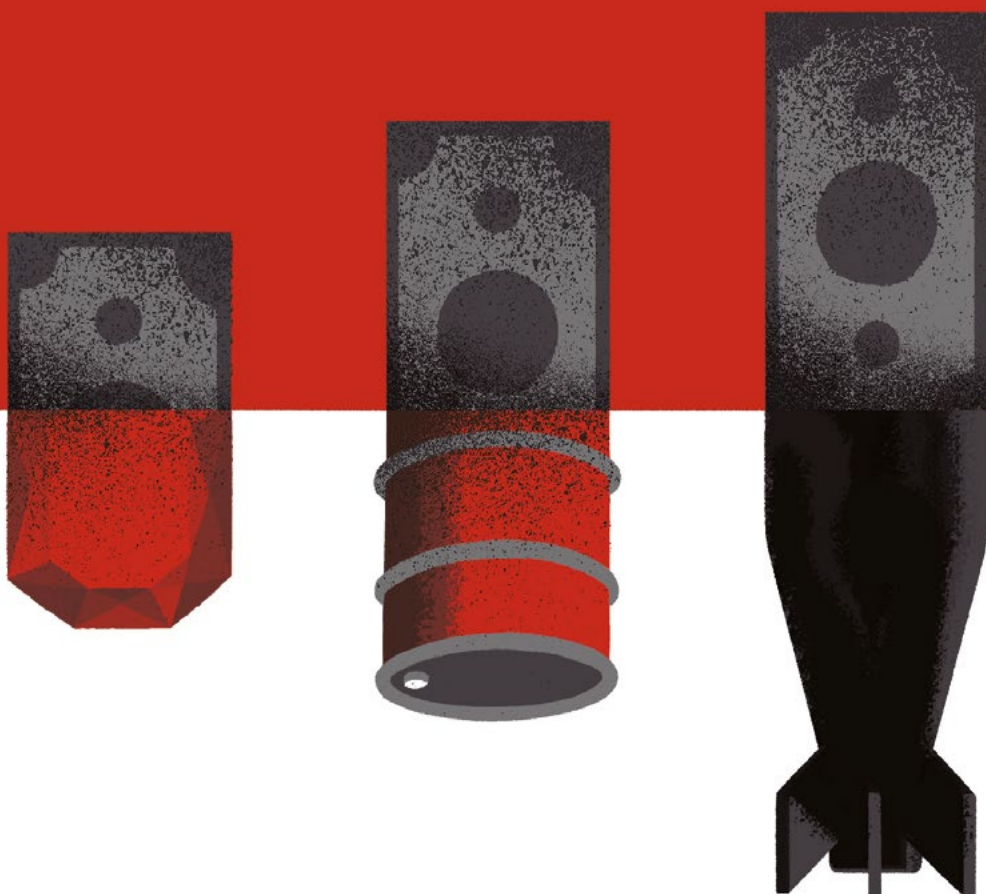
Els països ofegats per l'endeutament de les seves economies es veuen obligats a aplicar mesures d'austeritat constants sobre el sistema públic tot i les protestes massives de la societat civil, com les que ha protagonitzat els

últims mesos de 2025 l'anomenada generació Z al Marroc exigint educació i salut públiques i de qualitat. Aquestes economies endeutades fien la seva supervivència a continuar exportant matèries primeres i productes bàsics de baix valor industrial afegit i a la instal·lació de projectes extractivistes finançats per fons d'inversió i bancs comercials.

Aquests actors estan estretament relacionats amb els que presten fons supeditats a alts interessos a aquests mateixos països. Ryan Brightwell és el director de l'equip de drets humans de BankTrack, una organització internacional de seguiment i incidència sobre bancs comercials del sector privat i les activitats que financen. Segons ell, “el món s'enfronta a una policrisi amb diversos aspectes que no veiem com a separats, però sí que podem dir que els impactes d'aquest finançament al sud global es donen en el clima, en els drets humans i en la natura”.

En termes de drets humans, des del 2023 el món ha assistit, en directe a través dels grans

Il·lustració:
Núria Garcia

Segons ‘Banca armada’, dotze bancs espanyols han finançat empreses que proveeixen armes a Israel

mitjans de comunicació, a un genocidi consentit i impulsat per potències del nord global i finançat per entitats bancàries i fons d’inversió de les mateixes latituds. Darrere del genocidi a Gaza hi ha la petjada de bancs espanyols com el Banc Santander, el BBVA i CaixaBank. Concretament, segons l’informe *Banca armada* i *corresponsabilitat amb el genocidi a Gaza*, del Centre Delàs, són dotze les entitats financeres espanyoles que han finançat empreses que proveeixen armes i municions a Israel,

com ara Boeing, Day & Zimmermann, General Dynamics o Oshkosh Corporation.

Pel que fa a territori i biodiversitat, des de BankTrack s’ha fet seguiment de la instal·lació de l’oleoducte de cru de l’Àfrica oriental entre Uganda i Tanzània, que està provocant impactes molt greus en la vida d’animals en perill d’extinció com l’elefant o la girafa d’un dels parcs nacionals d’Uganda. “Tot i les campanyes d’incidència que hem liderat, aquest projecte s’ha tirat endavant i es finança mitjançant

Protesta d'activistes de la campanya Banca Armada a València, coincidint amb la junta general d'accionistes de CaixaBank

L'organització BankTrack ha aconseguit que 40 bancs deixin finançar l'oleoducte de l'Àfrica Oriental

préstecs de bancs dels Estats Units, com J.P. Morgan. Però hem aconseguit que més de 40 bancs deixin de pagar-lo, i hem fet que l'obra es retardi més de quatre anys", explica Brightwell.

Segons aquest activista, s'ha observat també que els impactes de l'extractivisme els noten més fortament les dones i les poblacions vulnerables que viuen en regions considerades "de sacrifici" per les indústries. El treball de BankTrack certifica la vulneració sistemàtica del dret a la salut, dels drets laborals i del dret a la vida de les defensores del territori i dels pobles indígenes. Brightwell destaca l'impacte que la indústria de la carn té en els ecosistemes de la meitat sud del continent americà, en el finançament de la qual els bancs espanyols tenen un paper decisiu. Segons l'expert en drets humans, entre els bancs espanyols, el que està en el primer lloc del

rànquing de vulneració de drets és el Banc Santander.

FISCALITZAR I FINANÇAR PER TRANSFORMAR

Existeixen, però, projectes i organitzacions que pretenen contrarestar aquests impactes negatius a través de la fiscalització del rol dels bancs i fons d'inversió, i també d'altres que treballen pel finançament d'iniciatives transformadores als territoris més afectats pel sistema de finançament global.

"Tenim una falsa impressió que el capital es mou de nord a sud, que Europa ajuda Àfrica. Però no és així: el capital es mou de sud a nord, en bona part en forma d'interessos del deute que es paga als inversors", assegura Kees Kodde, expert en el sector financer de Fair Finance International, una xarxa d'organitzacions socials de 24 països. Segons Kodde, "els bancs

Denis Munyao explica el funcionament del kit d'energia solar per a la llar a un client, a Kenya. Un projecte finançat per Oikocredit / OPMEER REPORTS

d'Europa estan sotmesos a més criteris i normes, estipulats per la Unió Europea, que els bancs dels països del sud, i això afavoreix l'evasió fiscal. Nosaltres els exigim que demanin als seus finançadors no tenir la base en paradisos fiscals”.

Segons Kees Kodde, els països del sud tenen un clar desavantatge pel que fa a sistema financer, i “aquí les agències de qualificació hi tenen un protagonisme important, ja que atorguen qualificacions baixes als països del sud, en principi per falta de confiança, i això els empeny a pagar interessos més alts. És com una penalització”, assegura. La investigadora de l'Eurodad Iolanda Fresnillo apunta que els grans finançadors i els superrics “tenen una visió colonial claríssima envers el sud global però també envers les perifèries de casa nostra”. Entitats financeres com Oiko-

credit, Coop57 o Fiare Banca Ètica treballen des de les finances ètiques amb projectes que capten estalvi al nord global per finançar projectes al sud global i la perifèria del nord global.

“Fa cinquanta anys que financem empreses amb impacte positiu”, assegura David Díaz de Quijano, membre d'Oikocredit. “Cal tenir en compte que, en alguns països del sud global, un import de 200 euros pot ser suficient per donar un microcrèdit a una dona en situació d'exclusió financera perquè posi en marxa un petit negoci informal que li permeti millorar la seva qualitat de vida i la de la seva família”, afegeix Díaz de Quijano. Amb accions petites individuals a través de projectes de més envergadura com aquests, hi ha tot un moviment de persones i col·lectius que lluiten per transformar els impactes negatius del sistema financer al sud global.

“El capital es mou de sud a nord, en bona part en forma d'interessos del deute”, segons Kees Kodde, de Fair Finance

De què parlem quan parlem de justícia econòmica global? D'una cosa molt concreta i alhora molt àmplia. Parlem de transformar el sistema econòmic per acabar amb les desigualtats i garantir el benestar de les persones i el planeta. I alhora, de condicions laborals dignes, de sobirania, d'economies transformadores, del deute extern, dels serveis públics, de feminisme i decolonialitat...

Les entitats del Grup de Justícia Econòmica Global, impulsat per LaCoordi i Lafede - Justícia Global, presentem aquest suplement per reflexionar críticament sobre totes aquestes qüestions que vinculen el nostre dia a dia amb polítiques i problemàtiques globals.

EDITA:

Directa

La Directa
directa.cat

Riera d'Escuder, 38,
Nau 1, Planta 1
08028 Sants (Barcelona)
Tel. 935 270 982
Mòbil: 661 493 117
directa@directa.cat

COORDINACIÓ:
Míriam Blázquez i Carla Benito

REDACCIÓ:
Berta Camprubi

EDICIÓ DE TEXTOS:
Eloi Iatorre

CORRECCIÓ:
Josep Ferrer

FOTOGRAFIA:
Joanna Chitchelnitzky

PORTADA:
Núria Garcia (@furiaaaaa)

MAQUETACIÓ:
Maria Conill

LaCoordi
lacoordi.cat
comunicacio@lacoordi.cat

IMPULSAT PER:

AMB EL SUPORT DE:

Aquesta publicació ha estat cofinançada per l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament, la Diputació de Barcelona i la Unió Europea. Els seus continguts són responsabilitat única de la Directa, LaCoordi i les entitats col·laboradores i no reflecteix necessàriament les opinions de la Unió Europea.